

Интервју водио Станко Стојиљковић

„Потрошачи у Кини и Индији све више троше на високотехнолошке производе из сопствених земаља, и то већ превазилази потрошњу у САД и западној Европи”, објашњава др Петар Кочовић

И на технолошким олимпијадама, чији смо вољни или невољни учесници, важи чувена крилатица: „Брже, снажније, више”. Земља се и даље окреће на исток, а тежиште информатичко-комуникационих збивања се померана запад (Енглеска, САД, Кина и Индија) сматра др Петар Кочовић, директор „Гартнера” за Србију, најугледније саветничке компаније на свету у овој области.

□ Какве се промене помаљају на обзорју информатичко-комуникационих технологија? Која су кључна стремљена?

Иако се мисли да су главни покретачи напретка велики произвођачи информатичко-комуникационих (ИКТ) производа, то су неизоставно корисници; пре свега највећи – мултинационалне компаније, војске и универзитети. Устројство самих организација игра кључну улогу у процени, избору и увођењу. Кључно питање јесте: да ли све може да се брзо примени?

Посматрано из угла корисника, једна анализа „Гартнера” говори да је више од половине незадовољно унутрашњим односом техничких промена. Догађаји се одвијају веома споро за трећину, а сувише брзо за петину испитаника. Основни разлог је, према мишљењу ИТ стручњака, промена стандарда: не постоји величина „која је по мери сваког”. И стална потреба за образовањем и усавршавањем знатно успорава примену. Стиче се утисак да су ИТ одељци компанија у сталној временској стисци.

Кључна реч је овде конвергенција. Све је повезано са свачим: ко би пре десетак година рекао да ће телефон (мобилни) бити интегрисан са видео плејером. И све то се добија за

мало пара. „Брже, снажније, више” није само крилатица Пјера де Кубертена. Сви смо ми учесници технолошких олимпијада – мањина као такмичари, већина као посматрачи. Имам на уму два од четири социолошка закона који још важе: Муров закон (Гордон Мур, суоснивач „Интела”, 1965. предвидео је раст следећим исказом: „Сваких 18 месеци снага процесора се удвостручује, а цене остају исте”) и Гилдеров закон у телекомуникацијама: „Ширина појаса ће расти три пута брже од Муровог закона”. Дакле, на сваких шест месеци двоструко више (интернет) капацитета за исте паре.

□ Ко су данас главни играчи на тржишту (земље и компаније), а ко за неку годину? Да ли се тежиште премешта са запада на исток?

Врућа тема у високотехнолошким индустријама јесте све већа улога Кине и Индије. Ако сте у прилици да одлучујете ма где у свету, суочићете се са утицајем ових двеју земаља које представљају нови талас у области технолошких производа и услуга, догађаја, одлука и стратегија. Два „Гартнерова” стручњака, Џејмс Попкин и Парта Ајенгар, надахнуто су смислили кованицу „Чајндија” (енглески: CHINAINDIA , што би на српском могло да се изговара као Киндија).

У протеклих 200 година Земља се, као и одвајкада, окретала на исток, а тежиште IT-а се селило на запад! Са знатним улагањима у образовање, великим економским слободама и чврстом заштитом интелектуалних права, САД остају светска ризница иновација и технологија. Али потрошачи у Кини и Индији све више троше на високотехнолошке производе из сопствених земаља, и то већ превазилази потрошњу у САД и Западној Европи. Да би смањиле трошкове и повећале зараде, већина западних компанија сели своју производњу у ове две земље. И не задржавају се само на склапању производа, већ укључују у иновације кинеске и индијске компаније.

□ Зашто је енергетска потрошња изненада, чини се, доспела у жижу информатичких компанија?

„Авантуре се догађају само онима који нису у стању да планирају експедицију”, рекао је амерички ботаничар Ричард Ивенс Шултес. Можда глобално загревање није главни разлог за панику, али глобално загађивање јесте. Зато је „нискоугљенична економија” неизбежна, а ту је улога информатичких руководилаца (CIO) важна. „Бити зелен” и „бити делотворан” две су стране истог новчића.

▣ Чиме се објашњава најављено опадање удела десет водећих информатичких компанија за опслуживање (outsourcing)?

Многи тржишни услови, покретачи и утицаји достићи ће критичну тачку после које ће почети опадање тржишног удела десет највећих. Према „Гартнеровим” истраживањима, постотак ће опасти на 40 одсто 2009. (две године раније био је 43,5). То је губитак прихода од 5,4 милијарди долара. Разлози су:

Прво, већи број уговора с вредностима већим од 250 милиона долара, што све више притиска цене надолу, па се зарада умањује.

Друго, појачава се надметање, а то ће утицати на снижење цена понуда. У Индији је рад програмера у опслуживању (outsourcing) око 20 долара на сат! Упоредимо ли бруто друштвени производ Индије (2.700) и Србије (10.000 долара), видимо да је цена у првој око четири пута нижа. Цео свет је похрлио у Индију у потрази за програмерима: говоре енглески, раде брзо и прилично су поуздани.

Треће, највећи светски региони (Северна Америка, западна Европа и Јапан) показују знаке зрелости и лаганог опадања. Приход десет највећих ИТ провајдера је четири одсто и бележи пад од пола процента.

▣ Колико су извештаји „Гартнера” поуздани? На чему темељите своја предвиђања?

Веома су поуздани. Зависно од технологија, нудимо више врста прогноза: краткорочне (до 12 месеци), средњорочне (две године) и дугорочне (5-10 година). Дотерујемо их тромесечно, полугодишње и годишње. Предвиђања су заснована на најсавременијим достигнућима из ових области: пре свега, на математичким моделима. Гледање у чаробну куглу одавно је превазиђено.

▣ Имате ли икакве процене за Србију? Куда иде овдашње

информатичко-комуникационо тржиште?

Наша компанија прави извештаје само за највеће светске компаније, а Србија их нема. Као ни многе земљеу средњој и источној Европи. Мој утисак је да се креће напред, али споро. Бугари и Румуни који су нам до пре десетак година гледали у леђа, неколико година су испред. Некада смо се упињали да стигнемо Американце, данас да не будемо на зачељу. Потребно је много пара, памети је још и остало из бивше СФРЈ. Не заборавимо, СФРЈ је била једна од шест земаља у свету која је производила својрачунар: ЦЕР је доживео више издања, а институти „Михајло Пупин” и „Винча” и компанија „Енергопројект-Енергодата” правили су их до 1992. за потребе банака.

[Политика 30.06.2008]